

METODOLOŠKO POJASNILO

PODJETJA

To metodološko pojasnilo se nanaša na objavljanje podatkov:

- Podjetja, Slovenija, letno (Prva objava)
- Podjetja, Slovenija, letno (Elektronska objava)

Vsebina:

1. NAMEN
2. PRAVNA PODLAGA
3. ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI
4. IZBOR ENOT OPAZOVANJA
5. ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV
6. DEFINICIJE
7. POJASNILA
8. OBJAVLJANJE PODATKOV
9. REVIDIRANJE PODATKOV
10. DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA

Pripravila: Kuhelj Doris

Zadnjič osveženo: 19.12. 2016

1. NAMEN

Namen objave podatkov o podjetjih je prikaz spremljanja poslovanja podjetij in zgotavljanje mednarodno primerljivih podatkov.

Med ključne statistike sodijo naslednji podatki:

- število podjetij
- število oseb, ki delajo v podjetjih
- prihodek (1000 EUR).

2. PRAVNA PODLAGA

- [Letni program statističnih raziskovanj \(LPSR\)](#):
- [Zakon o državni statistiki](#) (Uradni list RS, št. 45/95 in 9/01)
- Zakon o plačilnem prometu (Uradni list RS, št. 30/02)
- Uredba (ES) ŠT. 177/2008 Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi skupnega okvira za poslovne registre v statistične namene.

Podatki so mednarodno primerljivi.

3. ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI

Enota, ki jo opisujejo objavljeni podatki, je podjetje, registrirano kot pravna ali fizična oseba, ki je med letom opazovanja izkazala prihodek ali zaposlene osebe oziroma osebe, ki delajo. Podjetje je najmanjša kombinacija pravnih enot, ki ima kot organizacijska enota za izdelavo proizvodov ali ponudbo storitev pri sprejemanju odločitev določeno stopnjo samostojnosti, predvsem za razporejanje svojih tekočih poslovnih sredstev. Podjetje opravlja eno ali več dejavnosti na eni ali več lokacijah. Pravne enote (Pravne enote so vsi poslovni subjekti, registrirani v PRS, o katerih podatke izkazuje AJ PES na svojih spletnih straneh, in sicer četrletno) so registrirane pravne in fizične osebe.

Podjetje opazujemo po dejavnosti SKD 2008, velikosti števila oseb, ki delajo, pravnoorganizacijski obliki ter po kohezijskih, statističnih regijah in občinah.

4. IZBOR ENOT OPAZOVANJA

Gre za polni zajem enot opazovanja; to pomeni, da so v raziskovanje zajeta vsa tržna in netržna podjetja, ki opravljajo katero izmed dejavnosti iz področij dejavnosti od A - Kmetijstvo in lov, gozdarstvo, ribištvo do U - Dejavnost eksteritorialnih organizacij in teles po SKD2008 in so bila aktivna. Aktivna podjetja so podjetja, ki med letom opazovanja izkazujejo prihodek od prodaje ali zaposlene oziroma osebe, ki delajo. V raziskovanju opazujemo letno približno 191.800 aktivnih enot.

5. ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV

Zbiranje podatkov o podjetjih poteka v okviru raziskovanja Statistični poslovni register (SPR/L), ki ga vodi in vzdržuje Statistični urad RS.

Osnovni vir podatkov za SPR je Poslovni register Slovenije (PRS); ta register vodi Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES), in sicer od 15. 7. 2002. Poleg podatkov iz PRS so vir podatkov za SPR tudi podatki iz drugih administrativnih zbirk (FURS). Podatki za posamezne spremenljivke, ki v SPR morda manjkajo, se pripišejo v skladu z ustrežno statistično metodologijo.

Glavni vir podatkov o osebah, ki delajo, je Statistični register delovno aktivnega prebivalstva (SRDAP), ki ga vodi SURS. Podatki v SRDAP-u se osvežujejo na podlagi obrazcev M, ki urejajo prijave v obvezna socialna zavarovanja. V SRDAP-u so upoštevane zaposlene osebe v delovnem razmerju in samozaposlene osebe, ki so na tej osnovi tudi obvezno socialno zavarovane, ne glede na to, ali imajo zaposlitev s polnim ali s skrajšanim delovnim časom. V SRDAP pa niso vključene osebe, ki delajo po podjemnih pogodbah (pogodbi o delu), avtorskih pogodbah ali za neposredno plačilo, pomagajoči družinski člani, in osebe, napotene na delo ali usposabljanje v tujino (v slovenska predstavništva, na gradbišča v tujini ipd.).

Dodatne informacije so na voljo v metodoloških pojasnilih Aktivno prebivalstvo.

Če podjetje izkazuje prihodek, nima pa podatka o osebah, ki delajo ali zaposlenih, se mu ta dva podatka pripišeta v skladu z ustrežno statistično metodologijo.

Podatke o prihodku dobimo iz administrativnih in statističnih virov. Vir podatkov o prihodku podjetij so zaključni računi (AJPES), davčni obračun akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti (FURS), podatki o davku na dodano vrednost (FURS), podatki o prihodku iz statističnega raziskovanja o četrletnem poslovanju poslovnih subjektov (POSL-P/ČL), poročila zavarovalnih organizacij (AJPES, SURS) ter prihodek bank in hranilnic (SURs). Podjetjem, ki imajo osebe, ki delajo oziroma zaposlene osebe, ne izkazujejo pa prihodkov, se podatki o prihodku pripišejo v skladu z ustrežno statistično metodologijo.

Obdobje opazovanja je referenčno leto. Referenčno leto zajema enote, ki so bile v letu opazovanja do 31. 12. vpisane v PRS, vključno z enotami, ki so bile med letom opazovanja ukinjene in o katerih je to v PRS zabeleženo.

6. DEFINICIJE

Pravne osebe so gospodarske družbe, zavodi, društva, državni organi in lokalne skupnosti, zadruga ter druge oblike poslovnih subjektov, ki z vpisom v ustrezni register oziroma evidenco ali z zakonom pridobijo lastnost pravne osebe.

Gospodarske družbe so pravne osebe, ki so v skladu z Zakonom o gospodarskih družbah (ZGD) organizirane v eno izmed naslednjih oblik družbe: družba z omejeno

odgovornostjo (d. o. o.), družba z neomejeno odgovornostjo (d. n. o.), delniška družba (d. d.), komanditna delniška družba (k. d. d.) in komanditna družba (k. d.).

Druge pravne osebe so vse preostale pravne osebe, ki niso gospodarske družbe.

Fizične osebe so samostojni podjetniki in druge registrirane fizične osebe.

Zaposlene osebe so osebe, ki delajo pri delodajalcu (pri pravnih osebah, samostojnih podjetnikih ali drugih registriranih fizičnih osebah) in prejemajo plačo ter so na podlagi pogodbe o zaposlitvi obvezno socialno zavarovane. Pogodba o zaposlitvi je lahko sklenjena za nedoločen ali določen čas, ne glede na to, ali gre za zaposlitev s polnim delovnim časom ali z delovnim časom, krajšim od polnega. Med zaposlene osebe se štejejo tudi pripravniki in osebe, udeležene pri javnih delih, ter družbeniki zasebnih družb in zavodov v RS, ki so poslovodne osebe (če niso obvezno zavarovani na drugi podlagi). Od leta 2013 so med zaposlene osebe vključeni tudi detaširani delavci v delovnem razmerju pri delodajalcu s sedežem v RS, poslani na delo ali na strokovno izpopolnjevanje v tujino. V število zaposlenih oseb niso zajeti študenti in dijaki, ki občasno delajo za delodajalca in prejemajo plačilo.

Osebe, ki delajo, so vse osebe, ki delajo pri opazovani enoti (plačane in neplačane), in tudi vse tiste osebe, ki delajo zunaj enote, ki ji pripadajo in ki jih plačuje (npr. prodajni zastopniki). Med osebe, ki delajo, se štejejo tudi delavci s krajšim delovnim časom, sezonski delavci, delavci na domu, ki so na plačilnem seznamu opazovane enote. Od leta 2013 so med osebe, ki delajo, vključeni tudi detaširani delavci v delovnem razmerju pri delodajalcu s sedežem v RS, poslani na delo ali na strokovno izpopolnjevanje v tujino. Med osebe, ki delajo, pa se ne štejejo delavci, ki jih enoti posredujejo druga podjetja, in prostovoljni delavci.

Prihodek so prodajne vrednosti kupcem zaračunanih prodanih proizvodov ali trgovskega blaga in materiala ter opravljenih storitev. Merijo se na podlagi prodajnih cen, navedenih v računih in drugih listinah, zmanjšanih za vse popuste, ki so bili dani ob prodaji ali pozneje, pa tudi za vrednosti vrnjenih količin. Prihodki zajemajo tudi vse stroške in obremenitve, vezane na kupca, ne zajemajo pa davkov in carinskih dajatev na blago ali storitve, ki jih enota fakturira, in davka na dodano vrednost (DDV), morebitne prodaje osnovnih sredstev, prihodkov od financiranja in drugih izrednih prihodkov. V podatku o prihodku podjetij je od 2013 tudi zajet prihodek bank in hranilnic.

Število oseb, ki delajo, na podjetje v kohezijski/statistični regiji/ občini izračunamo tako, da število oseb, ki delajo, v podjetjih v kohezijski/statistični regiji/občini, delimo s številom podjetij v kohezijski/statistični regiji/občini v posameznem letu.

Indeks števila podjetij (leto/predhodno leto) izračunamo tako, da število podjetij v opazovanem referenčnem letu, delimo s številom podjetij v predhodnem referenčnem letu in pomnožimo s 100.

Indeks števila oseb, ki delajo (leto/predhodno leto) izračunamo tako, da število, oseb, ki delajo v opazovanem referenčnem letu, delimo s številom oseb, ki delajo v predhodnem referenčnem letu in pomnožimo s 100.

Indeks prihodka (leto/predhodno leto) izračunamo tako, da prihodek (mio EUR) v opazovanem referenčnem letu, delimo s prihodkom (mio EUR) v predhodnem referenčnem letu in pomnožimo s 100.

7. POJASNILA

7.1 KLASIFIKACIJE

Standardna klasifikacija dejavnosti SKD 2008 <http://www.stat.si/doc/pub/skd.pdf> je nacionalna različica evropske statistične klasifikacije gospodarskih dejavnosti NACE Rev. 2

<http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5902521/KS-RA-07-015-EN.PDF/dd5443f5-b886-40e4-920d-9df03590ff91?version=1.0>, ki v celoti povzema evropsko klasifikacijo dejavnosti hkrati pa jo dopolnjuje z nacionalnimi podrazredi.

Členitev Slovenije na vzhodni in zahodni del je druga raven členitve po Klasifikaciji statističnih teritorialnih enot oz. NUTS (Nomenclature des Unites Territoriale pour Statistique). Klasifikacija NUTS je bila vzpostavljena za statistične namene in temelji na upravni oz. institucionalni členitvi držav članic Evropske unije po enotnih merilih. Ozemlje Slovenije obsega na prvi ravni (NUTS 1) celotno državo, na drugi ravni (NUTS 2) se členi na dve enoti, t. i. kohezijski regiji (na vzhodno Slovenijo in zahodno Slovenijo), na tretji ravni (NUTS 3) pa se deli na 12 statističnih regij. Podatke o podjetjih prikazujemo razčlenjene na drugi in tretji ravni, tj. na ravni NUTS 2 in NUTS 3. Od leta 2015 velja nova verzija klasifikacije NUTS. Več informacij o spremembah je na voljo na zavihku Teritorialni šifranti

<http://www.stat.si/StatWeb/glavnavigacija/metode-in-klasifikacije/klasifikacije>.

7.2 DRUGA POJASNILA

Vsote se zaradi zaokroževanja včasih ne ujemajo.

Število oseb, ki delajo in prihodek sta zelo narasla v dejavnosti druge raznovrstne poslovne dejavnosti (področje N) zaradi spremembe zakonodaje, ki od leta 2014 na novo ureja delo agencij za zaposlovanje delovne sile.

Statistični urad RS zagotavlja **statistično zaupnost podatkov**. Če obstaja možnost, da se z objavo podatkov o dejavnostih, ki jih opazujemo v raziskovanju Podjetja razkrije identiteta enote (podjetja), potem takega podatka ne objavimo oz. ga zakrijemo, tj. namesto njega vpišemo oznako »z«, v skupni vrednosti pa upoštevamo tudi vrednost zakritega podatka. Več informacij o varovanju zaupnosti na Statističnem uradu je na voljo na povezavi <http://www.stat.si/StatWeb/glavnavigacija/onas/temeljna-nacela-delovanja/zaupnost>.

8. OBJAVLJANJE PODATKOV

Podatke objavljamo:

Letno:

- Podatkovni portal SI-STAT: Ekonomsko področje – Poslovni subjekti - [Podjetja](#). Objavljajo se absolutni podatki ter indeksi. Objavljeni podatki se prikazujejo razčlenjeni po:
  - o klasifikaciji SKD2008 do ravni podrazreda
  - o kohezijskih in statističnih regijah po standardni klasifikaciji NUTS-2 in NUTS-3.
- Prva objava (Podjetja, Struktura in poslovanje podjetij): »Podjetja«.
- Elektronska objava (Podjetja, Struktura in poslovanje podjetij): »Podjetja«.

9. REVIDIRANJE PODATKOV

9.1 OBJAVLJANJE ZAČASNIH IN KONČNIH PODATKOV

Podatke za 2012 smo revidirali zaradi spremembe metodologije pri izračunu prihodka za društva. Revizija omenjenih podatkov za 2012 je povzročila povečanje števila podjetij pri družtvih.

Revidiranje podatkov je načrtovano. Zaradi potreb uporabnikov po pravočasnih informacijah objavimo podatke, ki ustrezajo merilom kakovosti uradnih statističnih podatkov, ne dosegajo pa kakovosti, ki jo je pri takih podatkih mogoče doseči s popolnim zajemom. Podatke revidiramo, ker lahko novejši, popolnejši oziroma kakovostnejši podatki bistveno prispevajo h kakovosti odločanja na podlagi podatkov in ker so zaradi rokov objave, določenih z evropsko zakonodajo, objavljeni na podlagi nepopolnega zajema kot manj natančni.

9.2 PRELOMI V ČASOVNI VRSTI

S 1. januarjem 2008 je v vseh državah članicah Evropske unije začela veljati nova klasifikacija dejavnosti poslovnih subjektov NACE Rev 2., ki je nadomestila prej veljavno klasifikacijo NACE Rev. 1.1. V Republiki Sloveniji je začela veljati njena nacionalna različica, imenovana SKD 2008.

Podatki po Standardni klasifikaciji dejavnosti 2008 so objavljeni na spletni strani Statističnega urada RS (SURS), na podatkovnem portalu SI-STAT za obdobje 2008 - 2015.

Podatki za obdobje 1999 - 2007 po standardni klasifikaciji dejavnosti 2002 so objavljeni v Arhivu podatkov po Standardni klasifikaciji dejavnosti 2002 na podatkovnem portalu SI-STAT: [Število podjetij](#)

Metodološko pojasnilo o revidiranju podatkov je dostopno na spletni strani <http://www.stat.si/dokument/5296/RevidiranjeStatisticnihPodatkovMPsplosna.pdf>.

SPREMEMBA DEFINICIJE

Zaposlene osebe. Med zaposlene osebe so se pred letom 2013 štete osebe, ki so delale pri delodajalcu (pri pravnih osebah, samostojnih podjetnikih ali drugih registriranih fizičnih osebah) in prejemale plačo ter so bile na podlagi pogodbe o zaposlitvi obvezno socialno zavarovane. Pogodba o zaposlitvi je bila lahko sklenjena za nedoločen ali določen čas, ne glede na to, ali je šlo za zaposlitev s polnim delovnim časom ali z delovnim časom, krajšim od polnega. Med zaposlene osebe so se šteli tudi pripravniki in osebe, udeležene pri javnih delih, ter družbeniki zasebnih družb in zavodov v RS, ki so bili poslovodne osebe (če niso bili obvezno zavarovani na drugi podlagi). Med zaposlene osebe se niso šteli študenti in dijaki, ki so občasno delali za delodajalca in prejemali plačilo. Med zaposlene se niso šteli detaširani delavci v delovnem razmerju pri delodajalcu s sedežem v RS, poslani na delo ali na strokovno izpopolnjevanje v tujino; te štejemo med zaposlene od leta 2013.

Osebe, ki delajo. Med osebe, ki delajo, so se pred letom 2013 štete vse osebe, ki so delale pri opazovani enoti (plačane in neplačane), in tudi vse tiste osebe, ki so delale zunaj enote, ki so ji pripadale in ki jih je plačevala (npr. prodajni zastopniki). Med osebe, ki delajo, so se šteli tudi delavci s krajšim delovnim časom, sezonski delavci in delavci na domu, ki so bili na plačilnem seznamu opazovane enote. Med osebe, ki delajo, pa se niso šteli delavci, ki so jih enoti posredovala druga podjetja, in prostovoljni delavci. Med osebe, ki delajo, se niso šteli detaširani delavci v delovnem razmerju pri delodajalcu s sedežem v RS, poslani na delo ali na strokovno izpopolnjevanje v tujino; te štejemo med osebe, ki delajo, od leta 2013.

10. DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA

- Metodološko pojasnilo:
  - Aktivno prebivalstvo,
področje: Delo in brezposelnost, podpodročje: Zaposleni, samozaposleni in brezposelni
<http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/metode-in-klasifikacije/metodoloska-pojasnila>
- Informacije iz letnih poročil AJ PES-a (Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve)
http://www.ajpes.si/Letna_porocila/Druzbe_in_zadruga/Informacije/Zadnja_informacija
http://www.ajpes.si/Letna_porocila/Podjetniki/Informacije/Zadnja_informacija
- Priročnik za poslovne registre
<http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/statmanuals/files/KS-32-10-216-EN-C-EN.pdf>